

Hetedszer a legmagasabb magyar hegycsúcson (Madarasi-Hargita, 2014.)

Az idei volt az évszázad talán legenyhébb tele, amikor a Kárpát-medence hegyeiben a csapadék inkább eső, mint hó formájában hullott le. A Magyarországi Kárpát Egyesület hóra kiéhezett tagjai február 25-én abban a tudatban (avagy inkább reményben) indultak el, 8 fokos melegben, az erdélyi Hargita hegységbe, az Erdélyi Kárpát Egyesülettel közösen hetedik alkalommal megrendezett téli sítáborukba, hogy 1650 méteren csak lesz „sportolásra alkalmas hó.”

Feleségemmel, Réka leánnyal és két kis unokánkkal autóval utaztunk, és reméltük, hogy hólánc nélkül is fel tudunk kapaszkodni kényelmes, minden igényt kielégítő szállásunkhoz, a Sűgő Panzióhoz. A jó 700 km utat sikerült tíz óra alatt megtennünk. Az utolsó 10 km az Ivó pataktól felvezető földút, máskor itt meg kell küzdeni a hóval, most csak ezer méter fölött volt nyoma az út szélére kotort maradványoknak. Az utolsó két kilométer volt csak izgalmas a jég és a megfagyott keréknyomok miatt, de feleségem sikerrel és jó sebességgel vette a nagy kanyarokat, megérdemelte az ezért járó Unicumot. Egyre több ház épül a csúcs alatti platón, máskor nehéz az autókkal parkolni a nagy hó miatt, most csak megfagyott sár fogadott bennünket. A kellemes meleg étteremben új személyzet fogadott, épp olyan kedvesek és csinosak, mint a korábbi években megismertek – akik azóta párra találtak.

„A pályákon nagyszerű a hó, éjszakánként gyártjuk a havat,” volt a megnyugtató hír, és valóban, szobánk erkélyéről jól látszott, hogyan permetezik a havat az ijesztő szóval hóágyúnak nevezett berendezések. Nem eredménytelenül, mert másnap ragyogó napsütés és egyenletes, tömör, jól kezelhető hó fogadta az éjszakai buszutazás után reggel 9 körül befutó MKE csapatot.

A pályák a már jól ismertek, a ház előtt kezdő terepként induló, majd meredekebbé váló Sűgő-pálya, a Nagy-Mihály fekete-piros lejtője, a valamivel enyhébb Kicsi Mihály, és a kettőt összekötő Hadak Útja. A ratrakok minden nap újjávarázsolták ezeket, se hupli, se jég – nem úgy, mint évtizedekkel ezelőtt megszoktuk a szlovákiai terepeken.

A megszokott díszlet, a hótól roskadozó fenyők most elmaradtak, némi friss hó jól esett volna, de kárpótolt mindezért a napsütés és a kék égbolt. És ott voltak a régi kolozsvári, gyergyói, brassói barátok, sok más magyar a Székelyföldről – szóval otthon éreztük magunkat Románia közepén.

Megbízhatóan működtek a sífelvonók, sorbanállás nem volt, de több mint nyolcvanan indultak el az idén Szőcs Ernő kényszerű távollétében Galgóczi Csaba, az MKE Sí Osztály vezetője által megrendezett síversenyeken. Minden induló nyert - érmet, serleget, vagy legalább egy szép emléklapot. Az egész út megszervezése és lebonyolítása elsődlegesen Lindmayer Éva érdeme volt – de minden MKE-s résztvevő hozzájárult a túra sikeréhez.

A Budapestről érkezettek között volt régi nagyhideghegyi síbarátom, Palotás Gusztáv villamosmérnök, egykori síoktató, akinek a mozgásán igazán nem látszott, hogy 76 éves. Felidéztük. Hogy még az 1970-es évek végén a kiváló síoktató, Kovács Tamás vezetésével egy besíző tábor keretében jártunk először itt, a Hargita hegység legmagasabb pontján, az 1801 métert elérő Madarasi Hargita csúcsán. Éjszakai vonattal utaztunk Segesvárra, ott átszálltunk az Udvarhelyre járó személyre, végül busszal, majd gyalog kapaszkodtunk fel a hegyre, csomagjainkat egy teherautó vette át. Noha még csak december eleje volt, jó nagy havat találtunk az akkor még magányosan álló menedékházban, és egy beakasztós (helyi kifejezéssel „kutyás”) felvonó működött a vargyasi pályán. Remek volt a hangulat, ezt a kampók hevederének állandó elszakadása sem rontotta el, a tábor végén pedig mesés volt lesiklani az Ivó patak völgyébe.

A kutyás felvonót elvitte a rendszerváltozás, de jó tíz évvel ezelőtt örömmel értesültem, hogy most már egy komolyabb felvonó működik a Sűgő patak forrásánál. 2005. március 13-án, a sepsiszentgyörgyi nemzeti ünnep meghívott szónokaként jutottam el újra, feleségemmel együtt, a Madarasi csúcs alá. Gyergyói barátom, Bencze Attila várt bennünket a völgyben a Havasi Gyopár panzióánál, hogy terepjárójával felvigyen a hegyre az ottani Gyopár menedékházba, amit akkor is Géza druszám működtetett. Enyhe havazásban este 7 körül vágunk neki a hegyi útnak. A hóesés egyre sűrűbb lett, kellett tartani a keréknyomot, mígnem félúton meg nem feneklettünk a jó fél méteres hóban. Velünk volt az EKE jövődő elnöke, Dezső Laci, aki az autóban tartott csörlő segítségével kirántotta az autót a hó-kátyúból, de két kilométer után ez már nem ment, a fenyőfára tekert drótkötél elszakadt. Mentőangyalként megérkezett egy pőfögő, láncos kerekű traktor-vontatta szekér, tele utasokkal. Ez már vissza tudta húzni autónkat a keréknyomba, úgy számítottunk, hogy nyomában, az általa letaposott hóban némi késéssel elérjük a reánk váró vacsorát. Újabb két kilométer után azonban utólértük a

traktort, ami egy kanyarban elakadt és egyre jobban beleásta magát az egyre mélyebb hóba. Egy órás küzdelem után a traktor kerekeinek küllői közé tett dorongokkal, deszkákkal mégis kiásta magát ez a remek jármű a hóból, mi pedig mögötte küzdöttük magunkat tovább a hótengerré vált úton. A cél, a plató közelében azután reménytelenül elakadtunk, de a madarasi menedékházból segítségünkre sietők valahogy feltolták autónkat a ház közelébe. De az út közepén mégsem hagyhattuk ott a járművet. Feleségemet az elénk jövő barátokkal a Gyopárba kísértem, majd lapátot ragadva visszamentem autónkhoz, hogy helyet ássunk számára az út mellett, a jó méteres hóban. Éjfél után kettőre végeztünk is, háromkor már aludtunk is a feledhetetlen komfortú Gyopárban. Reggelre még nagyobb lett a hó, akkor a havat tömörítő ratraknak még nyoma sem volt, a felvonó motorját hajtó „motorina” olaj kevés volt, pályasízésről szó sem lehetett. Vasárnap volt, a hegyre korábban feljutott vagy kéttucat autó gondja az volt, hogy fog lejutni az útra eső méteres hóban. Számunkra meg az volt a kérdés, hogyan jutunk el Szentgyörgyre, a hétfői ünnepségre. A megoldás kézenfekvő volt: sível. A legszükségesebb holmikat belegyömöszöltem hátzísákomba, a nélkülözhetők Budapestre szállítását pedig elvállalta egy, a házban lakó magyarországi társaság. Feleséggel és Veres Ágival pedig síléccel nekiindultunk a tíz kilométeres levezető útnak. Tele volt a lefelé igyekvő autókcal, utasaik közös erővel egyenként tolták, taszították előre a járműveket. Sível hamar megelőztük a menetet és feledhetetlen fél órás siklással leértünk az Ivóba, majd a már alig lejtő, havas úton a Havasi Gyopárhoz, ahol saját autónk várt. A hegyről magukat leküzdő autók több órával később értek ide, mi pedig egy remek étkezéssel és kényelmes szobával pihentük ki az izgalmas hétvégét. Másnap reggel gond nélkül autóztunk el Sepsiszentgyörgyre.

A Háromszéki Mikes Kelemen Közművelődési Egyesület ünnepségén felidéztem, hogy 1848/49 különösen fényes lapjait írták e tájon: 48 őszén Háromszéket nem tudta elfoglalni a Habsburg ellenforradalom, itt váltak a harangok ágyúkká, s itt, a közelben voltak hősiességek, önfeláldozó, erkölcsi győzelmet jelentő vereségek is, a székely Termopülé a Nyerges-tetőn és a Tömösi szorosnál. Itt nemes és jobbágy, úr és paraszt és polgár együtt tudott lelkesedni és küzdeni. A székelység századokon át bástya volt a barbárság, a vallási fanatizmus, az autokrácia, a diktatúra ellen - a tatár és a török, a muszka, vagy éppen magyar elnyomók ellenében. Szívesen fogad mindenkit, megosztja vele szállását, kenyérét, de magát kikergetni nem engedheti szülőföldjéről! Békében akar élni minden szomszédjával. Kész megtanulni annak a nyelvét, de az, a betelepülő

vendég is tanulja meg az ő nyelvét! Hivatkoztam arra, hogy a nemzetiségi jogokat Európában elsőként átfogó módon szabályozó 1868-as 44. tc. előkészítésekor Alexandru Mocsonyi temes megyei román képviselő által benyújtott kisebbségi javaslat valamennyi jelentősebb kisebbséget "egyenrangú országos nemzet"-nek javasolta elismerni. "A vármegyéket, járásokat és választói kerületeket úgy kell kikerekíteni, hogy azokban az egyes nemzetiségek lehetőleg abszolút vagy legalább is relatív többséget alkossanak." A közigazgatási egységekben "a többséget alkotó nemzet nyelve lesz a hivatalos nyelv," de a vegyes területeken "a számba jöhető tekintélyesebb kisebbségnek is meglesz a joga, hogy nyelve második hivatalos nyelv legyen." Beszédemet azzal fejeztem be, hogy „ma a magyarok követelik azt, amit azelőtt a románok. Remélem, hogy román barátaink tanulnak a mi hibánkból és maguk is rájönnek arra, amire Nyugat-Európában a legtöbb többségi nemzet már rájött: kisebbségeiket elégedetté kell tenniük, ez a harmonikus együttélés záloga.”

2005-ös élményeim nyomán javasoltam, hogy az MKE szervezzen téli tábor a magyarok által lakott legmagasabb hegységben, a Hargitán, amit elneveztem "a magyar Himalájá"-nak. Csatlakozott a kezdeményezéshez az EKE, és 2008 március elején erdélyi, magyarországi, szlovákiai és kárpátaljai résztvevőkkel megtartottuk az első "nemzetegyesítő" sítalálkozót. Azóta pályázati úton némi támogatást is szereztünk ezekhez. Idén a Hargita egészen más arcot mutatott, mint 2005 telén, de azóta jóval könnyebb a madarasi síközpont megközelítése, sokkal több és jobb a szálláshely, több a sífelvonó, jobbak és jól kezelték a sípályák. Úgy néz ki, hogy jövőre bekapcsolják a madarasi kis telepet az országos áramszolgáltatásba, nem kell helyben és drágán fejleszteni az áramot. Megvannak a kidolgozott tervek a Hargita csúcsait és völgyeit sífelvonókkal és sípályákkal kötni össze. Ha meglesz minden szükséges engedély és az EU forrásokból jut erre a közegészségügyi és idegenforgalmi szempontból egyaránt rendkívül fontos beruházásra, ha a csicsói csúcs fennsíkján létrejön a tervezett olimpiai edzőtábor, akkor a Hargita a Kárpát-medence legnagyobb kiterjedésű és legváltozatosabb síközpontjává válhat. Első lépésként három felvonóval és a hozzájuk megépülő sípályával Hargitafürdő és a madarasi terep összekapcsolható, és ezért már érdemes lesz 700 kilométert utazni – remélhetőleg jórészt autópályán. Nézve a sípályákon száguldó gyermekeket és fiatalokat, lesz kiknek építeni nemcsak jobb sílehetőségeket, de jobb országokat is.

Jeszenszky Géza